

Bokmelding

Willy Aagre

Ungdomskunnskap (2. utg.)

Bergen: Fagbokforlaget

Det er ikke så ofte vi ser nye introduksjonsbøker til ungdomsforskning i Norge og Norden, og spesielt ikke utgaver som bredt fokuserer på ungdomskulturene og de unges foranderlige hverdagsliv med familien, skolen og fritiden som hovedarenaer. Dette er i seg selv en grunn til at jeg setter stor pris på Aagres *Ungdomskunnskap* med undertittelen «Hverdagslivets kulturelle former».

Forskere som jobber med temaet ungdomskultur vet naturligvis at det tross alt finnes en hel del bøker som hører til samme kategori. Aagre refererer selv til primært norske forløpere, f.eks. Ola Stafseng og Ivar Frønes, og ellers til internasjonal mere teoretisk litteratur om barn og ungdom. Våre nærmeste naboer i øst og sør har også utgitt en del spennende bøker i samme sjanger: I Sverige har vi f.eks. *Att förstå ungdom* (Anders Löfgren og Margaret Norell (red.), 1992), *Youth Culture in Late Modernity* (Johan Fornäs og Göran Bolin, 1995) og ikke minst *Ungdomsgrupper i teori og praksis* (Philip Lalander og Thomas Johansson, 2002) som har stor suksess på pensumlister; danske forskere fra Center for ungdomsforskning f.eks. har utgitt *Ungdom, identitet og uddannelse* (Knud Illeris, Noemi Katznelson, Birgitte Simonsen og Lars Ulriksen, 2002). Selv har jeg bidratt med en bok om ungdomskulturer på Færøyene (utgitt på færøysk i 2008) som jeg tør påstå hører til i samme sjanger. I motsetning til mange andre utgivelser om barn og unge, f.eks. *Ung voksen og utenfor* (Torild Hammer og Christer Hyggen, 2014), forsøker disse bøkene å presentere ungdomslivet i dets mangfoldige sammensatte karakter, der ungdomslivet symboliserer mere enn «bare» en avgrenset overgangsperiode mellom barndom og voksenliv. Det høres banalt ut, men, som også Aagre poengterer i introduksjonen til boken sin, er det et perspektiv som ofte blir oversett.

Som sagt, er dette en introduksjonsbok som henvender seg primært til studenter som utdanner seg til lærere og sosialarbeidere, som det står på baksiden. Den er naturligvis også interessant for mange andre lesergrupper, men den krever ikke mange forkunnskaper innenfor forskningsfeltet. For en del lesere kan den dermed

gi et slags «førsteintrykk» av tverrfaglig ungdomsforskning, og det syns jeg boken gjør på en god og hensiktsmessig måte, selv om det naturligvis alltid vil være en del uenigheter om hvilke teoretikere og forskningstradisjoner som bør få mest plass mellom bokpermene.

Boken bidrar ikke med ny forskningsbasert viten, og det er neppe forfatterens intensjon med dette bokprosjektet. I stedet oppsummerer den sentrale tanker og resultater fra ungdomsforskningen i Europa/Nord-Amerika opp gjennom flere tiår, som kan være til stor inspirasjon for studenter med den store vekten som legges på ungdommens egne erfaringer og fortellinger, og prioritering av kvalitative forskningsmetoder. Den har primært et praktisk formål, kan vi kanskje si. Ungdomskjennere, sier Aagre (s. 12), mangler en felles ungdomsteoretisk forståelsesramme for å takle møtet med ungdom på en enhetlig måte; dvs. at han ønsker å være med på å definere denne forståelsesrammen. Og det er et stort ansvar med tanke på hvor mange ulike teorier som anvendes av aktive ungdomsforskere i inn- og utland.

Ungdomskunnskap er på ca. 200 sider og er strukturert i fem hovedkapitler med en rekke underliggende temaer. Etter introduksjonskapitlet kommer teori-kapitlet som kaster lys over fem grunnleggende teoretikere: Pierre Bourdieu, Urie Brofenbrenner, Lev Vygotskij, Erving Goffman og Paul Willis. Selv om de alle uten tvil er relevante for boken, så savner jeg en grundigere diskusjon om hvorfor akkurat disse fem er utvalgt på bekostning av andre kandidater. Erik H. Erikson er også tatt med, men han kommer først inn i diskusjonen om identitet i kapittel 3. Kapittel 3 er oppdelt i tre hoveddeler som forfatteren kaller «eksistensområder»: kvalifikasjon, integrasjon og kroppslige uttrykksformer. Her diskuterer Aagre de kulturelle og sosiale prosessene som gjør at en del ungdom faller utenfor og marginaliseres og hvordan individet forholder seg til gruppen og samfunnet i et dynamisk samspill. I kapittel 4, som kort og godt kalles «Ungdomskultur», presenterer Aagre kultur-begrepet generelt og kategoriseringer av ungdomskulturelle grupper mere spesifikt. I kapitlet vises for eksempel til Marianne Gullestads etnografiske undersøkelser, men også til Tormod Øias nyere – primært kvantitative – ungdomsundersøkelser som referanse. Kapittel 5 er viet til «de unges arenaer», med skole, hjem og fritid som opplagte hovedarenaer i hverdagslivet. Jeg kan også nevne at hvert kapittel avsluttes med en rekke pedagogisk formulerte spørsmål som kan brukes til under-visning og gruppearbeid blant studenter.

Jeg har med stor interesse lest boken, som har en fin «leservennlig» struktur, men samtidig føler jeg at det er noen viktige emner som har fått veldig liten plass i

Ungdomskunnskap. Den teoretiske diskusjonen kunne med fordel ha gått mere i dybden i forhold til den omfattende ungdomskulturforskningen som vi har fått i kjølvannet av Birminghamskolens nyskapende ungdomssosiologiske prosjekter fra 1970- og 1980-tallet. De to siste kapitlene i Aagres bok – om ungdomskultur og de unges arenaer – inneholder, etter min mening, ganske sporadiske presentasjoner av f.eks. ny kjønnsforskning og medieforskning, som ellers må sies å være noe som fyller godt i både allmenn og faglig debatt blant forskere og «ungdomskjennere» i dag. Det undrer meg også at familien (hjemmet) kun får tildelt 2–3 sider i den store presentasjonen av arenaene i ungdomslivet. Selv om den felles teoretiske forståelsesrammen som Aagre etterlyser naturligvis ikke kan omfatte alle detaljene og all variasjonen som definerer de forskjellige ungdomsforskningstradisjonene, så er det uansett viktig, mener jeg, å knytte seg tett opp til aktuelle problemstillinger som ofte ligger fjernt fra de sosiale realitetene som f.eks. Vygotskij og Goffman beskriver i sine klassiske verk. Det hadde i den forbindelse neppe kommet bakpå noen om finanskrisen, ungdomsarbeidsledigheten og dens konsekvenser for ungdomslivet som helhet hadde fått større oppmerksomhet i noen av bokens diskusjoner.

Aagre har skrevet en bok som jeg synes er verdt å lese og kan anbefale. Den kan føre til ny diskusjon omkring klassiske spørsmål i ungdomsforskningen. Den kan også, forhåpentligvis, bygge bro mellom mere pedagogisk orienterte profesjonsutdannelsesmiljøer og tverrvitenskapelig samfunnsvitenskapelig ungdomsforskningsmiljøer. Neste utgave, hvis den kommer, bør se nærmere på viktige samfunnsendringer som har skjedd de siste årene, og gjerne også bruke flere kilder fra andre nordiske land som har minst like rike tradisjoner for barne- og ungdomsforskning som Norge.

Firouz Gaini